

Asia: VN/22730/2023

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta lausua energiatukiasetuksen muuttamisesta. Energiatuki on toiminut kansallisesti yhtenä tärkeimmistä energiahankkeiden edistämisen politiikkatoimena. Energiatuen rooli on yksittäisille hankkeille hyvin merkittävä kilpailukykyisen kokonaisrahoituksen aikaansaamiseksi. Tuen myöntämisvaltuuden riittävyys nykytasolla on vähäinen ottaen huomioon vihreän siirtymän hankkeiden määrä.

Yleisesti myös toteamme, että EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen uusimmat muutokset tulisi nähdä mahdollistajina käyttää kansallista liikkumavaraa monipuolisen vähäpäästöisen energiantuotannon rakentamiseksi jatkossakin. Nyt esitetyt muutokset ovat monin osin kansallisesta politiikasta lähtöisin ja rajaavat tarpeettomasti ilmastohaasteen ratkaisua edistävien teknologioiden tukikelpoisuutta.

Energiahankkeiden määritelmä

5 §

Pykälän 1 momentissa painotetaan tuen koskevan vain energiahankkeita. Muistiossa tarkennetaan, että ”eivätkä esimerkiksi biomassaan tai vedyntuotantoon perustuvat hankkeet, joiden tarkoituksena on tuottaa ensisijaisesti muuta kuin energiaa, ole tukikelpoisia”. Tämä määritelmä on ongelmallinen, sillä siitä ei selviä tarkoittaako ”ensisijaisesti” kuutioita, tonneja, tai muuta mittayksikköä. Tämä määritelmä myös implikoi, että koko sellaisen hankkeen tukikelpoisuus evättäisiin, mikäli ensisijaisuus ei täyty. On hyvä todeta, että ryhmäpoikkeusasetus ei tällaista rajausta esitä. Esitämme tarkennusta momenttiin, jolla mahdollistetaan tuki hankkeissa, joissa uusiutuvan energian tuotannolla on merkittävä rooli. Esitämme muistioon tarkennusta, että sellainen hanke olisi energian osalta tukikelpoinen, missä uusiutuvan energiantuotannon kapasiteetti lisääntyy ja energijakeiden osuus liikevaihdossa on merkittävä. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi biohiilen tuotantohankkeet, joissa tuotetaan materiaallisen tuotteen lisäksi merkittävästi energiatuotteita lämpönä, kaasuna ja pyrolyysiöljynä. Biohiilen tuotannossa toisaalta myös

synnytetään hiilenpoistoja, jos biohiiltä ei käytetä energiantuotantoon teollisuuden pelkistämisprosesseihin. Tämän tyyppinen hanke pitäisi olla kahdestakin perusteesta energiatukikelpoinen.

Biolämmöntuotantohankkeiden syrjivä raja

Luonnoksessa esitetään rajattavaksi pois uusiutuvan energian tuettavista hankkeista kaikki biomassan erillislämpöhankkeet. Emme kannata kategorista rajausta. Päätös tuen saajista tulisi perustua hankekohtaiseen arviointiin, eikä ennakkoon tehtävään poisrajaukseen. Biolämpöhankkeet ovat myös osoittaneet erityisesti kuluneiden poikkeusvuosien aikana vahvuutensa osana energiantuotannon kokonaisuutta. Kiinnitämme erityistä huomiota siihen, että ryhmäpoikkeusasetuksen uuden artiklan 43 mukaan voidaan tukea enintään 1 MW biomassaan liittyviä lämmöntuotanto- tai kaasuntuotantohankkeita. Tämä mahdollisuus tulee vähintään sisällyttää energia-asetuksen rajaukseen.

Hiilidioksidin talteenottohankkeita ei tarvitse piilotella

Hiilidioksidin talteenottohankkeiden sisällyttäminen uudessa ryhmäpoikkeusasetuksessa tulee heijastua energiatukiasetukseen. Muistiossa esitetty näkemys vähäisestä tarpeesta ei heijasta yritysten valmistelutilannetta, sillä julkistettuja talteenoton sisältäviä hankkeita on valmistelussa Suomessa noin 15 hanketta. Rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa päästöjen vähentämisessä ja hiilenpoistojen lisäämisessä on aivan keskeinen. Hallinnon tulee viestiä johdonmukaisesti yrityksille; 5 §:ään tulee siksi lisätä biogeenisen hiilen talteenottohankkeet tuettavien hankkeiden listalle.

Uuden investoinnin epäselvä raja

5§:n 2 momentin kohdassa rajataan tuettavien hankkeiden raja ainoastaan uuteen investointiin. Tämä muutos edelliseen asetukseen ei tule ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksesta. Uuden investoinnin raja on ongelmallinen, sillä se helposti heikentää teollisten integraatioiden toteuttamista olemassa olevien laitosten yhteyteen. Uuden investoinnin vaatimus aiheuttaa merkittävää epävarmuutta hankkeelle, kun tulkinta ei ole yksiselitteinen.

Olemassa olevien laitosten kapasiteetin kasvattaminen tai investoinnit esimerkiksi biopolttoaineiden jatkojalostamiseen ovat kustannustehokkaita investointeja. Hiilidioksidin talteenotto tai hiilidioksidin jatkojalostaminen esimerkiksi metanointireittiä tai synteettisten polttoaineiden valmistamiseksi ovat esimerkkejä tällaisista hankkeista. Tilanne koskee niin biomassapolttoaineita käyttäviä energialaitoksia, nestemäisiä biopolttoaineita tuottavia laitoksia ja biokaasulaitoksia kuin biojalostamoita.

Esitämme, että tässä palataan aikaisempaan määrittelyyn lisäyksellä hiilentalteenottohankkeista. Valtioneuvoston asetus TEM/2023/31 toteaa: ”Uudeksi laitokseksi katsottaisiin myös laitosinvestoinnit, jossa olemassa olevalle laitokselle rakennettaisiin lisäosa ja samalla syntyisi uutta uusiutuvan energian kapasiteettia tai hiilentalteenottokapasiteettia.”

7 §

Yhdistys näkee tarpeellisena korostaa edellytystä käyttää tuettavissa bioenergiainvestoinneissa vain RED2 direktiivin mukaisesti kestävyysvaatimukset täyttäviä raaka-aineita ja polttoaineita. Kiinnitämme kuitenkin huomiota siihen, että alle RED2 direktiivin soveltamisen jäävillä laitoksilla kestävyysvaatimusten osoittaminen tulee mahdollistaa kevennetyllä tavalla.

Lisätiedot: toimialapäällikkö Hannes Tuohiniitty, puh. 040 194 8628

Laurikka Harri
Bioenergia ry